

Årsberetning 1985

Ved utgangen av 1985 hadde Egede Instituttet fullført sitt 40. arbeidsår. Det er ikke et jubileum som kaller på de store ord. Men takknemlige tanker går naturlig til stifteren og lederen gjennom 28 år, professor O. G. Myklebust. Situasjonen i Norge er annerledes enn den var for 40 år siden. Det er idag tre teologiske fakulteter, mot to dengang. Og alle tre fakulteter har sine lærestoler i misjonsvitenskap. Den første lærestol i misjonsvitenskap i Norge, et lektorat, ble opprettet ved M.F. 1. juli 1944 omtrent samtidig med at arbeidet med å opprette Egede Instituttet tok til.

Styret er av den oppfatning at den positive forandring som har funnet sted med henblikk på misjonsvitenskapens stilling i Norge i første rekke skyldes professor Myklebusts virksomhet som akademisk lærer og som leder av Instituttet. Instituttet har gjennom disse år fungert som en samlende og formidlende institusjon for *dokumentert misjonskunnskap* og *misjonsforskning*. Det kan ikke være tvil om at eksistensen av Egede Instituttet og dets virksomhet har styrket misjonsvitenskapens stilling også ved de tre fakulteter som i løpet av de siste årtier har etablert egne lærestoler i denne disiplin. Det er grunn til å slå fast at Egede Instituttet har fungert i overensstemmelse med sin idé i de år det har eksistert. Styret erkjenner likevel at meget kunne ha vært bedre. I mange år har personalmangel vært en alvorlig hindring i å få utført påtrengende oppgaver. I årene 1948 til første halvår 1959 hadde Instituttet en teolog i full stilling. Den første av de fire teologer som gjorde slik tjeneste er nåværende prost H. Chr. Mamen. Han fikk betydning for Instituttet også som styreformann og forfatter av artikler i NOTM etc.

Instituttets *økonomi* har til tider voldt bekymring. Det ble klart at de opprinnelige premisser for Instituttets drift ikke var holdbare. Den økonomiske utvikling i Norge, som i verden forøvrig, er i etterkrigstiden preget av sterk inflasjon. Under slike forhold viste det seg umulig å basere driften på renteavkastning av den opprinnelige kapital, selv om man gjennom alle år har hatt andre inntektsposter som kontingent fra årsbetalende medlemmer, bidrag fra misjons-selskaper, kirkeofringer og personlige gaver, særlig ved høstinn-samlinger. I 1973 kom det til en krise som truet Instituttets eksistens.

Riktignok hadde Instituttet da i et par år mottatt et årlig beløp fra Kirke- og Undervisningsdepartementet til innkjøp av litteratur, til å begynne med kr. 8 000,-, men det kunne ikke redde Instituttet fra undergang. Det hadde vært før forhandlinger med statsrådene Kjell Bondevik, Bjartmar Gjerde og Anton Skulberg, alle velvillige. Forhandlingene lyktes til slutt. Fra 1974 har Instituttet mottatt et årlig driftstilskudd fra Kirke- og Undervisningsdepartementet/Kultur- og Vitenskapsdepartementet, med kr. 75 000 første året og for 1985 kr. 205 000. *Statstilskuddet* dekker nå mer enn to tredjedeler av Instituttets budsjett. – Bidragene fra misjonsselskapene har ikke økt i takt med inflasjonen og utgjør nå ikke mer enn vel ti prosent av inntektene. Det er en situasjon som bare misjonsselskapene selv kan rette på. Driftsregnskapet for 1985 ble avsluttet med et mindre underskudd, kr. 2 639,-.

De vanskeligheter vi har hatt å stri med har for det meste ligget på det økonomiske plan. Det gjenspeiler seg i listen over avhandlinger utgitt av Egede Instituttet. I årene 1946–55 ble det utgitt seks nummer i denne serien, i 1956–65 kom to nye avhandlinger, i 1966–75 tre avhandlinger og 1976–85 en avhandling. Det første ti-året var altså blomstringsperioden. Det gjaldt også andre ouslikasjoner utgitt av Egede Instituttet. Listen over avhandlinger gir likevel et skjevt inntrykk av aktiviteten i norsk misjonsforskning. For det første er to doktoravhandlinger, Jan-Martin Berentsens fra 1982 og Notto R. Thelles fra 1983 ikke kommet med i serien, selv om de naturlig hører hjemme der. Egede Instituttets formann og leder var jo involvert i disse avhandlinger. Berentsens bok kom ellers i 1985 på Brills forlag, Leyden, og Thelles utgis på Hawaii University Press i 1986. Dessuten må nevnes at Instituttets serie våren 1986 blir supplert med to nye numre: O. G. Myklebusts annet bind i standardverket om H.P.S.Schreuder og Roald Kverndals doktoravhandling om den internasjonale sjømannsmisjons historie.

Egede Instituttets organ er *Norsk Tidsskrift for Misjon*. Det har i de år det har eksistert trykket nær titusen sider med dokumentert misjonskunnskap og forskningsbidrag som ellers ikke ville ha blitt til. Blant bidragsyterne til NOTM i 1985 var både norske og utenlandske misjonsforskere, og innholdet omfatter både høyt spesialisert fagstoff med fotnoter og verdifulle bidrag av lettere slag.

Styret har i 1985 bestått av professor Ludvig Munthe, formann, rektor Peder, A. Eidberg, nestformann, studentprest Per A. Nordengen (første måneder), spesialpedagog Randi Ingwardo, sekretær,

førstelektor Tormod Engelsviken (siste halvår) og lederen professor Nils E. Bloch-Hoell. Varamedlemmer: landssekretær Jorunn Kapstad, misjonssekretær Juel Nordby, stipendiat Kjell Nordstokke (første halvår) og misjonssekretær John Victor Selle (siste halvår). Styret har holdt fire møter, hvorav to ble ledet av nestformannen under formannens opphold på Madagaskar. Instituttets sekretær og kasserer Edith Klüwer har deltatt i tre av styremøtene.

Kontorpersonalets og lederens virksomhet har som vanlig bestått av formidling av statistiske og andre opplysninger og i veiledning for folk som arbeider med videregående studier. Denne del av virksomheten er meningsfull og tidkrevende, men kunne gjerne ha vært mer brukt. Styret disponerte dessverre bare minimale beløp til utdeling av stipend i 1985.

Biblioteket hadde ved utgangen av 1985 8568 bind. Av disse var 440 nyanskaffelser. I tillegg inngår ca 180 løpende tidsskrifter fra inn- og utland i samlingen. For tiden arbeides det med omorganisering av bibliotekets bøker. Instituttet har mottatt kr. 25 000 fra Bispemøtet for å bygge opp en avdeling for nyreligiøse bevegelser.

Styrets formann professor Ludvig Munthe fortsatte i 1985 sin forskning på Madagaskar i årets første fire og tre siste måneder. Hans virksomhet omfatter også videre utbygging av kultursamarbeidet mellom Madagaskar og Norge. Han fortsatte sin veiledningstjeneste for gassiske forskere som studerer ved utenlandske universiteter og har forelest ved universitetet i Antananarivo og ved Academie Malgache. I januar deltok han i generalforsamlingen for International Association for Mission Studies i Harare, Zimbabwe og ble der valgt til medlem av arkiv/dokumentasjonsgruppen. Han var medlem av den sakkyndige komite ved utnevning av ny professor i misjonsvitenskap og økumenikk ved Universitetet i Oslo. Som ny professor er utnevnt dr. theol. Notto R. Thelle. Munthe ble i 1985 utnevnt til ridder av l'Ordre Malgache.

Styrets nestformann Peder A. Eidberg har i formannens fravær vært fungerende formann. Eidberg ble fra 1. august ansatt som rektor ved Baptistenes Teologiske Seminar. – Instituttets leder professor Nils E. Bloch-Hoell fylte 70 år den 26. september og ble hedret med et festskrift av høy standard (dobbeltnr. av NOTM). Dette ble redigert av Peder A. Eidberg, Åge Holter, Ludvig Munthe og Olav Guttorm Myklebust.

Bloch-Hoell deltok i NIMEs studidager og årsmøte i Århus i juni og gikk da ut av styret etter å ha vært med i dette siden NIME ble

opprettet. Etter hans fratreden fra professoratet i misjonsvitenskap og økumenikk ble han hyldet at Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo som grunnleggeren av de to nye universitetsdisipliner. Styret oppfordret Bloch-Hoell til å bli stående som leder av Instituttet ut 1986, og han lovet å stå ut august dette år.

Egede Instituttet står overfor større utfordringer enn noen gang siden starten i 1946. Behovet for dokumentert kunnskap, ikke minst om misjonsdiakoni, er større enn noen gang. Og misjonsvitenskapelige oppgaver står i kø og venter på sin løsning. Det gjelder både misjonsteori- og historie. Norsk misjonshistorie rommer en vrimmel av oppgaver som bare kan utføres av norske forskere. Egede Instituttet bør føre en mer aktiv virksomhet og ta ansvar for seminarer og lignende. Styret og lederen kan ikke makte disse oppgaver alene. Instituttets representantskap og andre venner oppfordres inntrengende til solidarisk støtte og samarbeid.

Oslo 31. desember 1985/9. april 1986

Peder A. Eidberg   Randi Ingwardo   Tormod Engelsviken
Juel Nordby   Nils E. Bloch-Hoell